

невсипущої праці життя І.Огієнко, в духовній діяльності митрополіт Іларіон, геніальний вчений-мовознавець, педагог, літературознавець, письменник, перекладач, богослов, державний і громадський діяч.

На посту міністра освіти УНР І.Огієнко в січні 1919 року підписує Закон про мову, яким передбачалося викладання в усіх типах шкіл українською мовою. За розпорядженням міністра усі школярі Кам'янця-Подільського (тодішньої столиці України) безплатно відвідували вистави й виступи українських хорів та театральних колективів, а 10 березня в усіх державних школах було оголошено днем літературних ранків і вечорів з обов'язковими лекціями про Т.Шевченка.

Ставши 15.09.19 р. міністром віросповідань УНР, І.Огієнко підписує циркулярного листа єпископам Пимену й Фадею з вказівками: приступити до українізації церкви, зокрема проводити служби, читання, спів і треб виключно українською мовою, а в духовних школах вивчати слов'янські тексти тільки по-українськи. За формою- циркуляр, але людинолюбна сутність вимоги постала й між рядків суворого наказу: "...вимову українську заводити поступово й лагідно, а сама вимова повинна бути милозвучною".

Уже не маючи влади адміністративної, педагог береться до створення підручників, посібників, таблиць для школи і самостійного вивчення української мови та її культури. Активно викладає учням і учителям- в УПА, що була прообразом андрагогічного (удосконалення) навчального закладу.

РИТМОМЕЛОДИКА ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК СУГЕСТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ЗАМОВЛЯНЬ

Доп. -Іщенко О.С., студ. 254 гр., СумДПУ
Наук. кер. – канд. філол. наук Ярова А.Г.

Поняття „замовляння” слід розуміти не тільки як фольклорний текст, але і як акт, дію, обряд. Отже, виголошення

заговірних текстів уже виступає сугестивно-психологічним чинником. Форма виголошення магічної поезії тісно пов'язана з ритмікою, адже вимова слова сама по собі є дією, що спричинена ритмізованими зусиллями нашого мовленнєвого апарату.

На наш погляд, тон оповіді, який формує ритмомелодичний каркас замовляння, включає:

- інтонаційно-синтаксичний малюнок фрази: звертання, модальні різновиди речень, інтонаційні моделі;
- розстановка слів: повтор, полісиндетон, інверсія.

Наприклад, звертання, як один із найсильніших засобів, що впливає на інтонаційну картину замовлянь, часто стає домінуючим фактором напруженого мовлення, адже знання справжнього імені об'єкту здавна вважається магічним знаряддям впливу на нього. У найдавніших язичницьких замовляннях звертаються, як правило, до різних природних стихій – вітру, води, землі, а також до астральних сил – зірок, місяця, сонця: *„Добрый день тобі, сонечко яснее!“*. Звертаються також безпосередньо до хвороб: *„Бешишнику, я тебе прошу, відступися“*. В епоху розвитку міфології, коли міф став релігією, за допомогою звертали до міфологічних богів: Велеса, Дажбога, Лади, Сварога, Стрибога, Перуна та інших: *„Боже Свароже, помози, і ти, Ладо-Мати“*. За християнської доби звертали до різних святих угодників та типових українських покровителів Ісуса Христа і Матері Божої: *„Пресвятая Богородице, просим собі в поміч“*.

Важливим для ритмомелодики замовлянь є розміщення слів. Тут особливе значення має нагромадження певних елементів у вигляді повторного їх уживання в межах одного висловлювання. Слова, що повторюються, мають вагоме значення, бо цей процес відбувається з метою підсилення сугестивної дії: повтори збільшують імовірність бути почутим, від чого залежить кінцевий результат замовляння. Застосування повторів сприяє наростанню інтонації та створенню

речитативної ритмомелодики текстів: „*Болячка навіяна, болячка набродяна, Болячка наслана, Болячка наспана – Я тебе вимовляю*”.

Ритмомелодичні засоби є виразовими засобами думки, смислу твору, засобами, з допомогою яких мовець досягає певної цілеспрямованості свого висловлення, його смислового, емоційного чи сугестивного, тобто лікувально-впливового ефекту.

Література

1. Киченко О. Фольклор як художня система (проблеми теорії). – Дрогобич, 2002.
2. Малишко Г.І. та ін. Естетична функція слова в поетичному творі. – Суми, 2001.
3. Сучасна українська літературна мова. Стилїстика /За ред. І. Білодіда. – К., 1973.
4. Темченко А. Синтаксичні фігури замовлянь як сугестивно-психологічний медіатор // Народна творчість та етнографія. – 2002. – № 4. – С. 104 – 111.

РОЛЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

Доп. - Деменко Д., група ЖТ-41.
Наук. кер. - ст. викл. Чубур В.В.

Значну роль у громадянській соціалізації відіграють засоби масової інформації. Вони виконують функції соціальної комунікації, інформування і виховання, формування громадянських цінностей, створюють відповідний соціально-політичний клімат. Виділяються п'ять елементів масової комунікації: хто?, що?, як?, кому?, з яким ефектом? Засоби масової інформації здійснюють серйозний вплив на суспільство, його стан і розвиток. Вони можуть сприяти прогресу або гальмувати його. Створюють різні потоки, різні рівні інформації, насамперед елементарні повідомлення про події і